

Karar -/CP.29

Toplumsal cinsiyet ve iklim değişikliği

Taraflar Konferansı,

36/CP.7, 1/CP.16, 23/CP.18, 18/CP.20, 1/CP.21, 21/CP.22, 3/CP.23, 3/CP.25, 20/CP.26, 24/CP.27 ve 15/CP.28 sayılı kararları *hatırlatarak,*

Sözleşme kapsamındaki faaliyetlerde ilgili tüm hedef ve amaçlar aracılığıyla toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasına duyulan ihtiyacın devam etmesinin, bu faaliyetlerin etkinliğinin, adillığının ve sürdürülebilirliğinin artırılmasına önemli bir katkı olarak *kabul* edilmesi,

Ayrıca, toplumsal cinsiyete ilişkin geliştirilmiş Lima çalışma programı ve toplumsal cinsiyet eylem planının, Uygulama Yardımcı Organı tarafından gözden geçirilmesiyle de ortaya konduğu üzere, BMİDÇS sürecinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin ilerletilmesi ve kadın ve kız çocuklarının güçlendirilmesindeki önemli rolünü *kabul ederek,*

İklim değişikliğinin kadınlar ve erkekler üzerindeki etkilerinin, tarihsel ve mevcut toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve çok boyutlu faktörler nedeniyle genellikle farklılık gösterebileceğini ve gelişmekte olan ülkelerde ve yerel topluluklar ve Yerli Halklar için daha belirgin olabileceğini *endişeyle kabul ederek,*

İklim değişikliğinin insanlığın ortak kaygısı olduğunu *kabul eden* Taraflar, iklim değişikliğini ele almak üzere harekete geçerken, insan hakları, sağlık hakkı, Yerli Halkların, yerel toplulukların, göçmenlerin, çocukların, engellilerin ve hassas durumdaki kişilerin hakları ve kalkınma hakkı ile toplumsal cinsiyet eşitliği, kadınların güçlendirilmesi ve nesiller arası eşitlik konularındaki yükümlülüklerine saygı göstermeli, bunları desteklemeli ve dikkate almalıdır,

Ulusal olarak tanımlanmış kalkınma önceliklerine uygun olarak işgücünün adil bir şekilde geçişinin ve insana yakışır iş ve kaliteli işlerin yaratılmasının zorunluluklarını *dikkate almak,*

1. Toplumsal cinsiyet eylem planının uygulanmasındaki ilerleme, zorluklar, boşluklar ve öncelikler toplumsal cinsiyet ve iklim değişikliği konusunda gelecekte yapılacak çalışmalara ilişkin sentez raporunu¹ ve sentez raporunu tartışmak üzere Uygulama Yardımcı Organının altmışıncı oturumunda düzenlenen oturum içi çalışmaya ilişkin özet raporu² *not eder* ve Tarafların, BMİDÇS'nin oluşturulmuş organlarının, sekretaryanın ve gözlemcilerin toplumsal cinsiyete ilişkin geliştirilmiş Lima çalışma programını ve toplumsal cinsiyet eylem planını uygulamak üzere attıkları *takdir eder;*

2. Taraf delegasyonlarında cinsiyet dengesinin yardımcı organların elli sekizinci ve altmışıncı oturumlarında sağlandığı, yönetim organlarının oturumlarında Taraf delegasyonlarında kadınların temsilinin yirmi beşinci oturumdan bu yana aynı kaldığı veya yıldıan yıla azaldığı ve oluşturulmuş organlarda cinsiyet dengesi hedefine ulaşmadaki ilerlemenin tutarsız kaldığı cinsiyet kompozisyonuna raporları³ *not eder;*

3. Sekretarya tarafından Taraflarca BMİDÇS kapsamındaki raporlarda ve bildirimlerde bildirilen toplumsal cinsiyete duyarlı iklim politikalarının, planlarının, stratejilerinin ve eylemlerinin uygulanmasına ilişkin sentez raporunu⁴ ve burada yansıtılan ilerlemeyi *not eder;*

¹ FCCC/SBI/2024/11.

² FCCC/SBI/2024/INF.6.

³ FCCC/CP/2013/4, FCCC/CP/2014/7, FCCC/CP/2015/6, FCCC/CP/2016/4, FCCC/CP/2017/6, FCCC/CP/2018/3, FCCC/CP/2019/9, FCCC/CP/2020/3, FCCC/CP/2021/4, FCCC/CP/2022/3, FCCC/CP/2023/4 ve FCCC/CP/2024/4. [Bkz. https://unfccc.int/topics/gender/workstreams/gender-action-plan/gender-balance](https://unfccc.int/topics/gender/workstreams/gender-action-plan/gender-balance).

⁴ FCCC/CP/2024/5.

4. Tarafları, giriş bölümünde atıfta bulunulan kararların uygulanmasını ilerletmek için çabalarını arttırmaya *teşvik eder*;
5. Kapasite geliştirme, bilgi yönetimi ve deneyim paylaşımının, toplumsal cinsiyete duyarlı iklim eylemlerinin tasarlanması ve uygulanmasında ilgili aktörlerin desteklenmesi ve bu tedbirlerin etkinliğinin artırılması ve yaygınlaştırılması için elzem olduğunu *kabul eder*;
6. Kadınların BMİDÇS sürecinin tüm yönlerine ve ulusal ve yerel düzeydeki iklim politikaları oluşturma ve eylemlerine tam, anlamlı ve eşit katılımının ve liderliğinin uzun vadeli iklim hedeflerine ulaşılması için hayati önem taşıdığını *kabul eder*⁵ ve bu konuda daha fazla adım atılmasının önemine *dikkat* çeker;
7. Başta 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi olmak üzere ilgili Birleşmiş Milletler süreçleriyle ve ulusal uygulamalarla uyumun, toplumsal cinsiyet hususlarının iklim eylemine entegre edilmesine yönelik çabaların verimliliğini ve etkinliğini arttırmaya katkıda bulunacağını *kabul eder*;
8. Birleşmiş Milletler kuruluşlarını, cinsiyet ve yaşa göre ayrıştırılmış verilerin mevcut politikalarında, etkinleştirme mekanizmalarında ve programlarında, tüm yönetim düzeylerinde yaygınlaştırılması konusunda Taraflarla işbirliği yapmaya ve Tarafları, aşırı hava koşullarının ve yavaş başlayan olayların etkileri de dahil olmak üzere veri setlerinin toplanması ve analizinde mevcut en iyi bilimin doğrudan uygulanması konusunda desteklemeye *teşvik eder*;
9. Tarafları, toplumsal ilişkin geliştirilmiş Lima çalışma programının ve müteakip toplumsal cinsiyet eylem planının uygulanmasına yönelik çabalar ve atılan adımlar hakkındaki bilgileri, uygun olduğu şekilde, BMİDÇS süreci kapsamındaki ulusal raporlamalarına dahil etmeye *davet eder*;
10. İklim politikasının ve eyleminin toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde uygulanmasının ve uygulama araçlarının, Tarafların kararlılıklarını arttırmalarının yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitliğini, işgücünün adil geçişini ve ulusal olarak tanımlanmış kalkınma önceliklerine uygun olarak insana yakışır işlerin ve kaliteli işlerin yaratılmasını sağlayabileceğini *not eder*;
11. Toplumsal cinsiyet konusunda güçlendirilmiş Lima çalışma programını 10 yıllık bir süre için uzatmaya *karar verir*;
12. *Ayrıca*, kaydedilen ilerlemeyi, karşılaşılan güçlükleri ve yapılması gereken ilave çalışmaları belirlemek üzere toplumsal cinsiyete ilişkin güçlendirilmiş Lima çalışma programının uygulanmasının gözden geçirilmesinin, Uygulama Yardımcı Organının yetmiş birinci oturumunda (Kasım 2029) gözden geçirmeyi tamamlaması ve Taraflar Konferansının otuz dördüncü oturumunda (Kasım 2029) görüşülmek ve kabul edilmek üzere bu konuda bir karar taslağı tavsiye etmesi amacıyla Uygulama Yardımcı Organının yetmişinci oturumunda (Haziran 2029) başlatılmasına *karar verir*;
13. Uygulama için Yardımcı Organ'dan, otuzuncu oturumunda (Kasım 2025) Taraflar Konferansı tarafından değerlendirilmek ve kabul edilmek üzere bir karar taslağı tavsiye etmek amacıyla, toplumsal cinsiyete ilişkin güçlendirilmiş Lima çalışma programının ve 2024 toplumsal eylem planının gözden geçirilmesi ve aşağıdaki 14. ve 16. paragraflarda atıfta bulunulan çalıştayların girdilerini ve sonuçlarını dikkate alarak altmış ikinci oturumunda (Haziran 2025) yeni bir toplumsal cinsiyet eylem planının geliştirilmesini başlatmasını *talep eder*;
14. *Ayrıca*, Uygulama Yardımcı Organı , sekretaryanın desteğiyle, yukarıdaki 13. paragrafta atıfta bulunulan gözden geçirme sırasında Taraflar ve gözlemciler tarafından belirlenen ilerleme, zorluklar, boşluklar ve öncelikler ile yukarıdaki 1. paragrafta atıfta bulunulan sentez raporunda sunulan bilgileri dikkate alarak, yukarıdaki 13. paragrafta atıfta bulunulan yeni toplumsal cinsiyet eylem planının geliştirilmesine bilgi sağlamak amacıyla, toplumsal cinsiyet eylem planı faaliyetlerinin tasarlanmasını kolaylaştırmak için Uygulama Yardımcı Organının altmış ikinci oturumunda düzenlenecek bir teknik çalıştay düzenlemesini *talep eder*;

⁵ Karar 3/CP.25.

15. Tarafları ve gözlemcileri, yukarıdaki 14. paragrafta atıfta bulunulan oturum içi teknik çalıştayın formatı ve kapsamı hakkındaki görüşlerini 31 Mart 2025 tarihine kadar başvuru portalı⁶ üzerinden sunmaya *davet eder*;
16. Yukarıdaki 14. paragrafta atıfta bulunulan konuyla ilgili diğer yüz yüze veya hibrit teknik çalıştayların, 2025 yılı boyunca bölgesel iklim haftaları gibi mevcut etkinliklerle bağlantılı olarak, bir Taraftan böyle bir çalıştaya ev sahipliği yapmak için ilgi beyanı alınması üzerine Uygulama Yardımcı Organı Başkanının takdirine bağlı olarak ve çalıştaylarda kapsayıcı ve dengeli coğrafi temsilin sağlanmasını amaçlayarak düzenlenebileceğine *karar verir*;
17. Tarafları, iklim müzakereleri, uygulama ve izleme için ulusal bir toplumsal cinsiyet ve iklim değişikliği odak noktası atamaya ve bu odak noktasına destek sağlamaya *teşvik eder*;
18. Tüm oluşturulmuş organlardan, süreçlerine toplumsal cinsiyet perspektifini entegre etme yönünde kaydedilen ilerlemeye ilişkin bilgileri düzenli raporlarına dahil etmeye devam etmelerini *talep eder*;
19. İlgili kamu ve özel kuruluşları, kadınların kapasitesini güçlendirmek amacıyla iklim finansmanının toplumsal cinsiyete duyarlılığını artırmaya *davet eder*;
20. Tarafları ve ilgili kamu ve özel kuruluşları, kadınların kapasitesini daha da geliştirmek ve toplumsal cinsiyet ilişkin geliştirilmiş Lima çalışma programı ve müteakip toplumsal cinsiyet eylem planı kapsamındaki uygulama çalışmaları için ve tabandan gelen kadın örgütlerinin yanı sıra Yerli Halklar, özellikle kadınlar ve yerel topluluklar için iklim finansmanına basitleştirilmiş erişimi kolaylaştırmak amacıyla iklim finansmanının toplumsal cinsiyete duyarlılığını güçlendirmeye *teşvik eder*;
21. Gelişmekte olan ülke Tarafların toplumsal cinsiyete ilişkin Lima çalışma programını ve müteakip toplumsal cinsiyet eylem planını Sözleşmenin ilgili hükümleriyle tutarlı bir şekilde uygulamaları için ölçeklendirilmiş desteğin aciliyetini *vurgular*;
22. Sekreteryanın aşağıdaki çalışmalarını sürdürmesini *talep eder*:
- (a) İlgili uzmanlığı korumak ve toplumsal cinsiyete ilişkin geliştirilmiş Lima çalışma programının ve müteakip toplumsal cinsiyet eylem planının uygulanmasını desteklemek ve izlemek için kıdemli toplumsal cinsiyet odak noktası pozisyonunu korumak;
 - (b) Toplumsal cinsiyet perspektifinin oluşturulmuş organ süreçlerine entegre edilmesinde kaydedilen ilerleme hakkında yıllık bir toplumsal cinsiyet kompozisyon raporu ve iki yılda bir sentez raporu hazırlayın;
 - (c) Toplumsal cinsiyet bakış açısını kendi çalışma alanlarına entegre etmeleri için ilgili kuruluşlarla işbirliği içinde, uygun olduğu şekilde, oluşturulmuş organlara ve sekreterya personeline kapasite geliştirme desteği sağlamak;
 - (d) Toplumsal cinsiyete ilişkin geliştirilmiş Lima çalışma programının ve müteakip toplumsal cinsiyet eylem planının desteklerken diğer Birleşmiş Milletler kuruluşları, hükümetler arası kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri ile koordinasyonu kolaylaştırmak;
 - (e) Ulusal toplumsal cinsiyet ve iklim değişikliği odak noktalarının beceri ve kapasitelerinin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için destek sağlanması;
 - (f) Talep üzerine ve mevcut kaynaklara tabi olarak, ulusal toplumsal cinsiyet ve iklim değişikliği odak noktalarının ilgili BMİDÇS toplantılarına katılımını desteklemek;
 - (g) Mevcut UNFCCC web tabanlı kaynaklar ve iletişim faaliyetleri aracılığıyla iletişim ve bilgi paylaşımının geliştirilmesi;
 - (h) Sekreteryanın organizasyonuna ve çalışmalarına toplumsal cinsiyet hususlarının entegrasyonunu güçlendirmek için Birleşmiş Milletler Sistem çapında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Eylem Planına katılmak;
23. Sekreterya'yı, tüm bütçe tekliflerinin kendi organizasyon yapısı içinde toplumsal cinsiyet eşitliği üzerindeki etkilerini göz önünde bulundurmaya ve toplam maliyeti artırmayıp verimliliği artırması koşuluyla ilgili birimlerde toplumsal cinsiyet odak noktaları atamaya *teşvik eder*;

⁶ <https://www4.unfccc.int/sites/submissionsstaging/Pages/Home.aspx>.

24. Tarafları, toplumsal cinsiyete ilişkin geliştirilmiş Lima çalışma programı ve müteakip toplumsal cinsiyet eylem planı da dahil olmak üzere, Sözleşme kapsamında toplumsal cinsiyetle ilgili eylemlerin ele alınması için geliştirmekte olan ülke Taraflara destek sağlamaya *davet eder*;
25. Tarafları, sekretaryayı ve ilgili kuruluşları, toplumsal cinsiyet konusunda geliştirilmiş Lima çalışma programını uygularken, iklim değişikliği bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesinde değişimin araçları ve yararlanıcıları ve stratejik ortaklar ve müttefikler olarak erkekleri ve erkek çocukları tam olarak dahil etmeye *teşvik eder*;
26. Yukarıdaki 14, 15, 16, 22 ve 23. paragraflarda atıfta bulunulan sekretarya tarafından üstlenilecek faaliyetlerin tahmini bütçe etkilerini *not* eder;
27. Bu kararda öngörülen sekretarya faaliyetlerinin, mali kaynakların mevcudiyetine bağlı olarak yerine getirilmesini *talep eder*.
-

